

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság**

ítélete

Az ügy száma: Pfv.III.20.741/2022/8. szám

A tanács tagjai: Salamonné dr. Piltz Judit a tanács elnöke

Dr. Bajnok István előadó bíró

Dr. Farkas Attila bíró

Dr. Gáspár Mónika bíró

Dr. Zumbók Péter bíró

A felperes: Felperes1

(Cím2)

A felperes képviselője:

Veres Lajos Ügyvédi Iroda

(Cím3,

ügyintéző: dr. Veres Lajos ügyvéd)

Az alperesek: Alperes1

(Cím1) I. rendű

Alperes2 II. rendű

Az I. rendű alperes képviselője:

Dr. Kanyó Péter Ügyvédi Iroda

(Cím4,

ügyintéző: dr. Kanyó Péter ügyvéd)

A per tárgya: megtérítési igény és kártérítés megfizetése

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél:

I. rendű alperes

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:

Budapest Környéki Törvényszék 2.Pf.21.049/2021/5.

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:

Nagykátai Járásbíróság 1.P.20.226/2021/18.

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítéletet a felülvizsgálati kérelemmel támadott részében hatályában fenntartja.

Kötelezi az I. rendű alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperes részére 100.000 (százezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

Kötelezi az I. rendű alperest, hogy fizessen meg az államnak az állami adó- és vámhatóság közzétett illetékbevételi számlájára 651.530 (hatszázötvenegyezer-ötszázharminc) forint meg nem fizetett felülvizsgálati eljárási illetéket. Az illetékfizetési kötelezettség e határozat jogerőre emelkedését követő 60. napon válik esedékessé.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

[1] A perben nem álló eladó és az I. rendű alperes mint vevő 2010. május 30-án adásvételi szerződést kötött a Lada típusú gépjármű (a továbbiakban: gépjármű) vonatkozásában, amelynek értelmében az eladó a gépjármű tulajdonjogát 140.000 forint ellenében átruházta az I. rendű alperesre, aki azt a vételár megfizetése után átvette.

[2] Az I. rendű alperes a gépjárművet értékesítés céljából meghirdette, amelyre 2010. július 5-én a II. rendű alperes jelentkezett, és az alperesek személyesen találkoztak. A találkozó alkalmával a II. rendű alperes szóban jelezte az I. rendű alperesnek, hogy a gépjárművet kipróbálásra elviszi, majd annak visszahozatalát követően írásbeli formában adásvételi szerződést kötnek egymással. Ezzel egyidejűleg a II. rendű alperes vételár címén 200.000 forint készpénzt adott át az I. rendű alperesnek, aki azzal a tájékoztatással bocsátotta a II. rendű alperes rendelkezésére a gépjárművet, hogy arra kötelező felelősségbiztosítást nem kötött.

[3] Ezt követően a II. rendű alperes a gépjárművel 2010. július 5. napján 17 óra 30 perc körüli időpontban balesetet okozott oly módon, hogy felhajtott egy járdaszigeten lévő villamosmegállóba, ahol nekiütközött az ott várakozó K.E-nek és V.B-nek, akik sérüléseket szenvedtek.

[4] A baleset időpontjában a perbeli gépjármű érvényes felelősségbiztosítással nem rendelkezett, a forgalmi engedélyben bejegyzett üzembentartóként az eladó szerepelt.

[5] A felperes mint a Kártalanítási Számla kezelője a kötelező gépjármű-felelősségbiztosításról szóló 2009. évi LXII. törvény (a továbbiakban: Kgfb. tv.) 35. § (1) bekezdése szerint eljárva K.E. kárának megtérítéseként 2014. május 19. napjáig összesen 6.408.800 forintot fizetett ki. Emellett 2013. augusztus 6. napján 6.500 forint összeget térített meg a Biztosító felé ruhakár címén V.B. részére kifizetett juttatásra figyelemmel. A kárrendezés körében a felperesnél felmerült 100.000 forint összegű költségátalányként érvényesített költség.

[6] A perbeli baleset következményeként büntetőeljárás indult, amelyben a Pesti Központi Kerületi Bíróság 2015. szeptember 10. napján jogerőre emelkedett 23.B.XIII.10.172/2014/12. szám alatti ítéletével megállapította a II. rendű alperes bűnösségét közúti baleset okozásának vétségében. A jogerős ítélet indokolása rögzítette, hogy a baleset bekövetkezéséhez a II. rendű alperes által nem az adott közlekedési helyzetnek, valamint az út vonalvezetésének megfelelően választott sebesség, valamint az optimális elhárító manőver alkalmazásának hiánya járultak hozzá, amely körülmények közül előbbi már önmagában a gépkocsi-menet instabillá válását eredményezte, utóbbi pedig a fentiek folytán ugyancsak közrehatott a káresemény súlyos következményeinek előidézéséhez.

A kereseti kérelem és az alperesek védekezése

[7] A felperes keresetében az alpereseket egyetemlegesen kérte kötelezni 6.515.300 forint és ennek 2014. május 19. napjától járó törvényes mértékű késedelmi kamata megfizetésére. Keresetében megtérítési igényt érvényesített az I. rendű alperessel mint a károkozó gépjármű üzembentartójával, a II. rendű alperessel pedig mint annak vezetőjével

szemben a Kgfb. tv. 35. § (1) bekezdése, 33. §-a, 34. §-a és 36. § (8) bekezdése alapján, hivatkozva a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: régi Ptk.) 339. § (1) bekezdésére és 345. § (1) bekezdésére is. Arra hivatkozott, hogy az I. rendű alperes a gépjármű tulajdonosaként a baleset időpontjában üzembentartónak minősült, így felelős az annak üzemeltetése során okozott károkért. A Kgfb. tv. 4. §-ában meghatározott kötelezettsége ellenére biztosítási fedezettel nem rendelkezett a károkozó gépjárműre, ezáltal a balesetből eredő teljes kárt a felperes volt köteles megfizetni a károsultak felé, amelyre figyelemmel az I. rendű alperessel szemben a Kgfb. tv. 36. § (8) bekezdése értelmében annak ellenére is jogosultsága nyílt az általa teljesített összeg megtérítésére, hogy a gépjárművet nem ő vezette.

[8] Az I. rendű alperes érdemi ellenkérelmében a vele szemben előterjesztett kereset elutasítását kérte. Arra hivatkozott, hogy a baleset bekövetkezésekor a károkozó gépjármű tekintetében sem tulajdonosnak, sem üzembentartónak nem minősült, ugyanis annak vételára átvételét követően a járművet átadta a II. rendű alperesnek, ezáltal a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 6:215. § (1)-(2) bekezdései értelmében közöttük attól függetlenül adásvételi szerződés jött létre, hogy a jogviszony tárgyát a II. rendű alperes csak kipróbálásra vette át. Az ingóságok adásvételére nézve jogszabály kötelező írásbeli formát nem ír elő, így a fenti szolgáltatás és ellenszolgáltatás teljesítésével a „jogviszony foganatba ment”. Arra is hivatkozott, hogy a baleset időpontjában üzembentartóként a közhiteles nyilvántartásban sem szerepelt.

[9] A II. rendű alperes ügygondnoka érdemi ellenkérelmében szintén a vele szemben előterjesztett kereset elutasítását kérte.

Az első- és másodfokú ítélet

[10] Az elsőfokú bíróság ítéletével kötelezte a II. rendű alperest, hogy fizessen meg a felperes részére 6.515.300 forint tőkét, a tőke után 2014. május 19. napjától a kifizetés napjáig számított törvényes mértékű késedelmi kamatot. Ezt meghaladóan a keresetet elutasította.

[11] Határozatának indokolásában idézte a régi Ptk. 345. § (1) bekezdésében foglaltakat, valamint a Kgfb. tv. 3. § 35. pontjában, 28. § (1) bekezdésében, 35. § (1) bekezdésében és 36. § (8) bekezdés a) pontjában foglaltakat.

[12] Megállapította, hogy a II. rendű alperes az általa vezetett, biztosítási fedezettel nem rendelkező gépjárművel két személynek is sérülést okozott, amelyre tekintettel a felperes e személyeknek kártérítést fizetett. Emellett az I. rendű alperes maga is elismerte, hogy a káreseményt megelőzően a gépjármű vonatkozásában tulajdonjoggal rendelkezett, így az idézett jogszabályi rendelkezések alapján a felperes a keresetében megjelölt követelés tekintetében mindkét „alperessel kapcsolatosan perbeli legitimációval bírt”.

[13] Az elsőfokú bíróság elsőként azt vizsgálta, hogy a baleset bekövetkezésekor az I. rendű alperes minősült-e a káreseménnyel érintett gépjármű üzembentartójának. Megállapította, hogy a baleset bekövetkezését megelőzően az alperesek között szóbeli formában adásvételi szerződés jött létre a károkozó gépjármű tárgyában, amely

megállapodásban kikötött vételárat a II. rendű alperes mint vevő átadta az I. rendű alperes mint eladó részére. Az elsőfokú bíróság utalt arra, hogy e jogviszony tartalmára nézve ugyanakkor nem vehette figyelembe a kihallgatott tanúk vallomását, mert ők a szerződés létrejöttének helyszínén és időpontjában nem voltak jelen, ezért csak az I. rendű alperes személyes meghallgatását, valamint a II. rendű alperes által a vele szemben folytatott büntetőeljárás során, a másodfokú bíróság előtt elmondottakat értékelhette. Ezen nyilatkozatok az elsőfokú bíróság megítélése szerint egybehangzóan tartalmazzák, hogy a II. rendű alperes a perbeli gépjárművet kipróbálásra vitte el, így megállapítható volt, hogy a szerződő felek szándéka a régi Ptk. 371. § (1) bekezdésében szabályozott próbára vételre terjedt ki.

[14] Az elsőfokú bíróság rögzítette: a felperes az I. rendű alperessel szembeni igényét a Kgfb. tv. 36. § (8) bekezdésének a) pontjára alapította, amely jogszabály 3. § 35. pontja az üzembentartó fogalmát külön meghatározza. Ennek megfelelően elsődlegesen üzembentartóként a személygépkocsi vonatkozásában a hatóságok által kiállított okiratban feltüntetett jogosult jöhetett számításba, és csak e bejegyzett jogosult hiányában lehetett a jármű tulajdonosát ekként tekinteni. A büntetőeljárás során a nyomozóhatóság rögzítette a gépjármű forgalmi engedélyében szereplő adatokat, amelynek tartalmát az elsőfokú bíróság valóként fogadta el, így a baleset bekövetkezésekor a Kgfb. tv.-ben szereplő fogalom szerint üzembentartóként a perben nem álló eladó volt tekinthető. Így noha az I. rendű alperes azon hivatkozása, „miszerint a közhiteles gépjármű-nyilvántartásban üzembentartóként nem került bejegyzésre, önmagában nem bírt relevanciával, ugyanakkor ennek ténye a forgalmi engedélyben ekként szereplő jogosult személyét feltétlenül érintette”. Ezért az I. rendű alperes által felhozott fenti indokot az elsőfokú bíróság osztotta, ezáltal marasztalására a megjelölt jogcímen nem látott lehetőséget.

[15] Az elsőfokú bíróság vizsgálta azt is, hogy a régi Ptk. veszélyes üzem működéséből eredő károkkal kapcsolatos szabályai körében az I. rendű alperes üzembentartónak minősült-e. Utalt arra, hogy a káresemény bekövetkezésekor a kárt okozó gépjárművel már a II. rendű alperes volt rendelkezni jogosult, aki annak birtokába jogszerűen, a régi Ptk.-ban meghatározott jogcím alapján került. Ezáltal a gépjármű működtetése az elsőfokú bíróság megítélése szerint ekkor már a II. rendű alperes érdekében állt, ugyanis az I. rendű alperes – különösen a vételár átadására, a gépkocsi értékére, valamint annak II. rendű alperes birtokába történt átengedéseire figyelemmel – alappal lehetett abban a feltételezésben, hogy a személygépkocsit minden kétséget kizáróan a II. rendű alperes tulajdonába adja. Az elsőfokú bíróság megállapította, hogy a baleset bekövetkezésekor a régi Ptk. alapján a II. rendű alperes minősült üzembentartónak, ezért a felperes nem követelheti kereseti igényét az I. rendű alperestől.

[16] Az elsőfokú bíróság rámutatott, hogy a II. rendű alperes a gépjármű tényleges üzembentartójaként, akként okozta a perbeli káreseményt, hogy az I. rendű alperes őt nem vitásan tájékoztatta a biztosítási fedezet hiányáról. Ezáltal a II. rendű alperes vonatkozásában a felperesi igény a Kgfb. tv. 36. § (8) bekezdés a) pontjának megfelelően érvényesíthető.

[17] A felperes és a II. rendű alperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbezett részét részben megváltoztatta, és kötelezte az I. rendű alperest, hogy a II. rendű alperessel egyetemlegesen fizessen meg a felperesnek 6.515.300 forintot és annak 2014. május 19. napjától az elsőfokú ítélet szerinti mértékű késedelmi

kamatát, valamint 477.222 forint perköltséget; ezt meghaladóan az elsőfokú ítéletet helybenhagyta.

[18] Határozatának indokolása szerint az elsőfokú bíróság a tényállást lényegében helyesen állapította meg, és érdemben helyes döntést hozott, amikor a II. rendű alperest a kereset szerint marasztalta, tévedett azonban, amikor az I. rendű alperessel szemben a keresetet elutasította.

[19] Megítélése szerint az I. rendű alperes személyes előadása és a II. rendű alperesnek a büntetőeljárás során, a másodfokú bírósági tárgyaláson (Fővárosi Törvényszék 29.Bf.XII.9342/2014/16. sorszámú jegyzőkönyv) tett azon előadása alapján, hogy meg szeretne volna venni a perbeli gépjárművet, egyértelműen az állapítható meg, hogy a II. rendű alperes csak kipróbálásra vitte el az autót. Tény, az ingó dologra vonatkozóan szóban is köthető adásvételi szerződés, a perbeli esetben azonban az I. rendű alperes és a II. rendű alperes rendelkezésre álló nyilatkozataiból megállapíthatóan hiányzik az egybehangzó szerződéses nyilatkozat, ami alapján az adásvételi szerződés létrejötté megállapítható lenne. Az elsőfokú eljárás során kihallgatott tanúk nem voltak jelen, amikor az I. rendű alperes a gépjárművet a II. rendű alperesnek átadta, az adásvételi szerződésről csak az I. rendű alperestől értesültek, így vallomásuk az adásvételi szerződés létrejöttének megállapítására alapul nem szolgálhatott. Mindezek alapján a másodfokú bíróság álláspontja szerint nem állapítható meg az adásvételi szerződés létrejötté, így a perbeli gépjármű tulajdonosának a baleset bekövetkezésekor az I. rendű alperes minősült, aki mint tulajdonos a Kgf. tv. 4. § (1) bekezdésében foglaltakat megszegve nem kötött kötelező felelősségbiztosítási szerződést, így a törvény 36. § (8) bekezdés a) pontja alapján, a 3. § 35. pontjára is figyelemmel a felperes felé üzembentartóként, a II. rendű alperessel mint a károkozó gépjármű vezetőjével egyetemlegesen felel.

[20] Rögzítette, hogy a II. rendű alperes mint a gépjármű vezetőjének a helytállási kötelezettsége a Kgf. tv. 36. § (8) bekezdés a) pontja alapján ugyancsak megállapítható volt.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

[21] A jogerős ítélet ellen az I. rendű alperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet, amelyben annak részbeni, az elsőfokú ítéletet megváltoztató rendelkezéseit érintő hatályon kívül helyezését és az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte. Állította, hogy a jogerős ítélet sérti a régi Ptk. 216. § (1)-(2) bekezdéseit, 365. § (1)-(3) bekezdéseit, valamint 371. § (1) és (3) bekezdését.

[22] Arra hivatkozott, hogy az eljáró bíróságok a tényállást egyezően állapították meg, a másodfokú bíróság azonban, szemben az elsőfokú bírósággal tévesen mégis arra az álláspontra helyezkedett, hogy a II. rendű alperes csupán kipróbálásra vitte el a gépjárművet. Felülvizsgálati érvelése szerint ugyanakkor a saját személyes előadása alapján az állapítható meg, hogy az alperesek között érvényes adásvételi szerződés jött létre a gépjármű vonatkozásában.

[23] Megismételte azt a hivatkozását, hogy a szerződés érvényes létrejöttének nem feltétele az adásvételi szerződés írásba foglalása, ezért abban a pillanatban amikor a II. rendű alperes a vételárat megfizette és a gépjárművet birtokba vette, az adásvételi szerződés érvényesen létrejött vagy a régi Ptk. 365. § (1)-(3) bekezdései szerint, vagy annak egy speciális, a régi Ptk. 371. § (1) és (3) bekezdésében szabályozott típusa, a próbára vétel szabályai szerint. Ezért – álláspontja szerint – a gépjármű a baleset idején már a II. rendű alperes tulajdonát képezte, így az I. rendű alperes nem tartozik megtérítési igénnyel a felperesnek.

[24] Hivatkozott arra is, hogy tekintettel arra, hogy a II. rendű alperes az évek alatt sohasem kérte vissza tőle a vételárat, és olyan nyilatkozatot sem tett, hogy nem kívánja megvásárolni a gépjárművet, a régi Ptk. 216. §-a alapján olyan ráutaló magatartást tanúsított, amivel egyértelműsítette a szerződési akaratát.

[25] A felperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában fenntartását kérte.

A Kúria döntése és jogi indokai

[26] A felülvizsgálati kérelem nem megalapozott.

[27] A Kúria a jogerős ítélet felülvizsgálati kérelemmel támadott részét a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: régi Pp.) 275. § (2) bekezdése alapján a felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálta, és azt az abban megjelölt okokból nem találta jogszabálysértőnek.

[28] A Kúria előrebocsátja, hogy az I. rendű alperes a felülvizsgálati kérelmében a jogerős ítéletben megállapított tényállást nem tette vitássá, hanem kizárólag arra hivatkozott, hogy a másodfokú bíróság a nem vitás tényállás alapján tévesen jutott arra a következtetésre, hogy az alperesek között nem jött létre adásvételi szerződés a gépjármű vonatkozásában.

[29] A Kúria megítélése szerint ugyanakkor a másodfokú bíróság az irányadó tényállás alapján a régi Ptk. 365. § (1)-(3) bekezdéseinek, valamint 371. § (1) és (3) bekezdéseinek a megsértése nélkül jutott arra a jogi következtetésre, hogy az I. és II. rendű alperes rendelkezésre álló nyilatkozataiból megállapíthatóan hiányzik az egybehangzó szerződéses nyilatkozat, ami alapján az adásvételi szerződés – akár annak a különös nemeként szabályozott próbára vétel – létrejött a perbeli gépjármű tekintetében megállapítható lenne. Ezzel kapcsolatban a Kúria maradéktalanul egyetértett a jogerős ítéletnek az ebben a körben kifejtett indokaival, amelyekre – a régi Pp. 270. § (1) bekezdése folytán alkalmazandó régi Pp. 254. § (3) bekezdése alapján – visszautal.

[30] A jogerős ítélet helyes megállapítása ellenében a felülvizsgálati kérelemben kifejtett érveléssel szemben a Kúria annak kiemelését tartja szükségesnek, hogy sem az I. rendű alperes, sem a II. rendű alperes személyes előadásából, sem azok együttes értelmezéséből nem lehetett megalapozottan olyan jogi következtetést levonni, hogy az alperesek a perbeli

gépjármű adásvételére vonatkozóan egybehangzó és kölcsönös szerződéses nyilatkozatot tettek volna.

[31] Ilyen jognyilatkozatot a felülvizsgálati kérelemben hivatkozott körülmények alapján a II. rendű alperes ráutaló magatartással sem tett. Ahogyan arra a felperes a felülvizsgálati ellenkérelmében helytállóan utalt, ez önmagából abból, hogy az alperesek az átadott összeggel nem számoltak el egymás között, nem következik.

[32] Erre tekintettel a másodfokú bíróság helyesen marasztalta az I. rendű alperest a gépjármű üzemeltetőjeként a II. rendű alperessel mint a károkozó gépjármű vezetőjével egyetemlegesen.

[33] Mindezekre tekintettel a Kúria a jogerős ítélet felülvizsgálati kérelemmel támadott részét a régi Pp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

Záró rész

[34] A Kúria az eredménytelen felülvizsgálati kérelemre tekintettel a felülvizsgálati eljárásban is peresztes I. rendű alperest a régi Pp. 270. § (1) bekezdése szerint irányadó 78. § (1) bekezdése alapján kötelezte a felperes áfa nélküli összegben felszámított ügyvédi munkadíjból álló felülvizsgálati eljárási költségeinek megfizetésére. A Kúria ennek összegét a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2), (5) és (6) bekezdései alapján az irányadó pertárgyérték alapján és a kifejtett jogi képviselési tevékenységgel arányosan határozta meg.

[35] A Kúria az I. rendű alperes illetékfeljegyzési joga folytán meg nem fizetett felülvizsgálati eljárási illeték viseléséről az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Itv.) 78. § (4) bekezdése, valamint az Itv. 74. § (3) bekezdése folytán alkalmazandó, a bírósági eljárásban a költségmentesség alkalmazásáról szóló 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése és 15. § (1) bekezdése, továbbá a polgári és közigazgatási bírósági eljárás során meg nem fizetett illeték és állam által előlegezett költség megfizetéséről szóló 30/2017. (XII. 27.) IM rendelet (a továbbiakban: IM rendelet) 3. § (1) bekezdése alapján határozott. A Kúria az IM rendelet 3. § (2) bekezdése alapján tájékoztatja az I. rendű alperest, hogy az illetéket az Állami Adó- és Vámhivatal 10032000-01070044-09060018 számú illetékbevételei számlájára kell megfizetnie, megfizetése során közleményként fel kell tüntetni: a Kúria megnevezését, a Kúria e határozatának ügyszámát és a fizetésre kötelezésre kötelezett adóazonosító számát. A Kúria az IM rendelet 3. § (3) bekezdése alapján figyelmezteti az I. rendű alperest, ha az illetéket annak esedékességekor nem fizeti meg, az adózás rendjéről szóló törvény rendelkezései szerinti késedelmi pótlékot kell fizetnie.

[36] Az ítélet elleni felülvizsgálatot a régi Pp. 271. § (1) bekezdés e) pontja zárja ki.

[37] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a régi Pp. 274. § (1) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el.

A döntés elvi tartalma

[38] A Kártalanítási Számla kezelője a biztosítási fedezettel nem rendelkező üzembentartóval szemben is érvényesítheti a megtérítési igényét a jármű vezetője mellett.

Budapest, 2023. március 14.

Salamonné dr. Piltz Judit s.k. a tanács elnöke, Dr. Bajnok István s.k. előadó bíró, Dr. Farkas Attila s.k. bíró, Dr. Gáspár Mónika s.k. bíró, Dr. Zumbók Péter s.k. bíró

A kiadmány hitelül:

bíróági ügyintéző